

Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta: kratak vodič

Sljedeći tekst je skraćena i pojednostavljena verzija Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta usvojene 1989. i ratificirane od strane svih zemalja članica Europske unije. Napisali su je Paula Benevene, Franco Ippolito i Francesco Tonucci za fondaciju Basso u Italiji; pojavila se u knjizi Francesca Tonuccija *Se i bambini dicono: adesso basta!* (Kad djeca kažu: 'Sad je dosta!'), objavljenoj 2002. godine. Svrha ove skraćene verzije Konvencije - temeljnog dokumenta koji je besplatno dostupan lokalnim vlastima, odgojno-obrazovnim ustanovama i ostalim organizacijama - je njezino bolje razumijevanje i dostupnost djeci i mladima.

ČLANAK 1

Ova Konvencija govori o pravima svakog ljudskog bića mlađeg od 18 godina.

ČLANAK 2

Svaka država će poštivati prava svakog djeteta bez diskriminacije glede rase, boje kože, spola, jezika, vjere i političkog uvjerenja djeteta ili članova njegove obitelji.

ČLANAK 3

U svim akcijama koje se odnose na djecu, u središtu mora biti najbolji interes djeteta. Dijete ima pravo na zaštitu i skrb kakva odgovara njegovoj dobrobiti.

ČLANAK 4

Svaka država će poduzeti sve odgovarajuće mjere za provedbu prava priznatih ovom Konvencijom.

ČLANAK 5

Roditelji ili druge osobe koje su zakonski odgovorne za dijete trebaju se za dijete brinuti.

ČLANAK 6

1. Svako dijete ima pravo na život.
2. Svako dijete ima pravo na potpun razvoj osobnosti.

ČLANAK 7

Dijete mora biti upisano u matične knjige odmah nakon rođenja te od rođenja ima pravo na ime i stjecanje državljanstva, a ukoliko je moguće, i pravo da zna za svoje roditelje i da uživa njihovu skrb.

ČLANAK 8

Države se obvezuju da će poštivati pravo djeteta na identitet, nacionalnost, ime i obiteljske odnose.

ČLANAK 9

Dijete ima pravo na održavanje izravnog kontakta s roditeljima čak i kad oni žive odvojeno ili su razvedeni.

ČLANAK 10

Dijete ima pravo na ponovno sjedinjenje s roditeljima te na održavanje kontakta s njima ako žive u inozemstvu.

ČLANAK 11

Djeca ne smiju biti nezakonito odvedena u inozemstvo.

ČLANAK 12

Dijete ima pravo na izražavanje vlastitog mišljenja o svim pitanjima koja ga se tiču te na odgovarajuće uvažavanje tog mišljenja.

ČLANAK 13

Dijete mora imati pravo na slobodu izražavanja bilo kojim sredstvima prema izboru djeteta.

ČLANAK 14

1. Dijete ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjere.
2. Roditelji imaju pravo i dužnost usmjeravati dijete, a djeca pritom imaju pravo na vlastita slobodna uvjerenja.

ČLANAK 15

Dijete ima pravo na slobodu udruživanja.

ČLANAK 16

Niti jedno dijete ne smije biti podvrgnuto samovoljnom ili nezakonitom miješanju u njegov privatni život, obitelj, dom ili dopisivanje. Dijete ne smije biti podvrgnuto nezakonitim napadima na svoju čast i ugled.

ČLANAK 17

Djeci su važni novine, radio i televizija; stoga je bitno da budu primjereni djeci. Države će poticati proizvodnju knjiga i programa za djecu te će štiti djecu od informacija i materijala koji ugrožavaju njihovu dobrobit.

ČLANAK 18

Netko mora voditi brigu o djetetu u slučaju da ono nema roditelja. Netko mora voditi brigu o djeci zaposlenih roditelja dok oni rade.

ČLANAK 19

Nitko ne smije zanemarivati, napustiti, zlostavljati ili iskorištavati dijete ili nad njim provoditi nasilje.

ČLANAK 20

Ako dijete ne može ostati u svojoj obitelji, živjet će s nekim tko će se o njemu brinuti.

ČLANAK 21

Dijete ima pravo biti usvojeno u slučaju da se obitelj o njemu ne može brinuti. Pri usvajanju ne smije biti trgovine.

ČLANAK 22

1. Izbjegli dijete ima pravo na odgovarajuću zaštitu.
2. Izbjegli djetetu bit će osigurana pomoć za sjedinjenje s obitelji.

ČLANAK 23

1. Dijete s teškoćama u duševnom ili tjelesnom razvoju ima pravo uživati život poput ostale djece i sudjelovati u zajednici.
2. Dijete s teškoćama u duševnom ili tjelesnom

razvoju ima pravo na posebnu skrb.
3. Dijete s teškoćama u duševnom ili tjelesnom razvoju ima pravo na odgoj i obrazovanje, strukovnu izobrazbu i mogućnost rasonode.

ČLANAK 24

Dijete ima pravo na uživanje najviše moguće razine tjelesnog i duševnog zdravlja te da se u slučaju potrebe s njime postupa na primjeren način.

ČLANAK 25

Djeca koja su zbrinuta zbog skrbi o njihovom fizičkom ili duševnom zdravlju imaju pravo na periodičnu provjeru terapije.

ČLANAK 26

Svako dijete ima pravo na korištenje povlastica socijalnog osiguranja.

ČLANAK 27

Dijete ima pravo na odgovarajući tjelesni, umni, duhovni i socijalni razvoj.

ČLANAK 28

Dijete ima pravo na obrazovanje. Osnovno obrazovanje mora biti obvezno i besplatno za sve.

ČLANAK 29

Dijete ima pravo na odgoj i obrazovanje usmjereno na razvoj svojih sposobnosti, te na razumijevanje mira, prijateljstva, ravnopravnosti i poštivanja prirodnog okoliša.

ČLANAK 30

Dijete koje pripada manjini ima pravo na uporabu materinskog jezika, na uživanje u svojoj kulturi i na ispovijedanje svoje vjere.

ČLANAK 31

Dijete ima pravo na igru, na odmor,

na slobodno vrijeme i na posvećivanje aktivnostima u kojima najviše uživa.

ČLANAK 32

Nijedno dijete ne smije biti (ekonomski) izrabljivano.

Nijedno dijete ne smije obavljati rad koji bi mogao biti opasan ili bi mogao štetiti njegovom razvoju, odgoju i obrazovanju.

ČLANAK 33

Dijete mora biti zaštićeno od uporabe opojnih droga.

ČLANAK 34

Nijedno dijete ne smije biti spolno zlostavljano ni spolno iskorištavano.

ČLANAK 35

Nijedno dijete ne smije biti oteto, kupljeno ili prodano.

ČLANAK 36

Dijete ne smije (na bilo koji način) biti iskorištavano.

ČLANAK 37

Nijedno dijete ne smije biti podvrgnuto mučenju ni osuđeno na smrtnu kaznu ni kaznu doživotnog zatvora. Nijedno dijete ne smije biti nezakonito ili samovoljno lišeno slobode.

ČLANAK 38

Djeca koja nisu navršila petnaest godina ne smiju biti regrutirana u oružane snage niti sudjelovati u oružanim sukobima.

ČLANAK 39

Dijete koje je bilo zanemarivano, iskorištavano ili zlostavljano, ima pravo na pomoć u svrhu oporavka.

ČLANAK 40

Dijete optuženo za kršenje kaznenog zakona mora se smatrati nevinim dok se, provođenjem nepristranog postupka, ne dokaže krivnja. Dokaže li se, međutim, krivnja, ono ima pravo da se s njime postupa na takav način koji uzima u obzir dob djeteta i koji promiče povratak djeteta u zajednicu.

ČLANAK 41

Svaka država može gore spomenutim pravima dodati druga prava kojima se unapređuje položaj djece.

ČLANAK 42

Sa sadržajem ove Konvencije treba biti upoznat svatko - odrasli i djeca.

